

има еднаква основа $AB = 10$ см с правоъгълника $ABCD$, защото сумата на всички дялове на заетите по отрасли е константна величина за всяка сравнявана година. Височината на правоъгълника е отсечката $AI = 5.9$ см, която представя графично $\bar{p}_1$, измерена чрез относителните дялове на заетите f_{i1} през отчетната година. Чрез AB и AI се определя площта $S_1 = AI \times AB = 5.9 \cdot 10 = 59$ см², която изразява $\bar{p}_1$ в квадратни сантиметри. Тя е равна на сумата от площите на четирите отраслови компонента през отчетната година

$$\sum_{i=1}^4 p_{i1} f_{i1} = 8 \times 6 + 4 \times 1 + 3 \times 1 + 2 \times 2 = 59 \text{ см}^2.$$

По-нататък прирастът на средната производителност $\Delta \bar{p} = \bar{p}_1 - \bar{p}_0 = 5.9 - 3.5 = 2.4$ хил. лв. се изразява на фигурата също по горните два начина. Според единия разликата $\Delta \bar{p}$ се представя на ординатната ос с отсечката $DI = AI - AD = 2.4$ см, докато според другия начин - чрез площта $DCJI = ABJI - ABCD = AB \times DI = 24$ см². Аналогично са показани и отделните ефекти. Отсечката $HI = 1.20$ см на ординатната ос е за нетния неструктурен ефект $\Delta p_p = 1.200$ хил. лв., отсечката $DE = 0.675$ см е за нетния структурен ефект $\Delta p_s = 0.675$ хил. лв., а отсечката $EH = 0.525$ см е за съвместния ефект $\Delta p_{ps} = 0.525$ хил. лв. Както е известно, тези ефекти се измерват чрез относителните дялове на заетите. Освен това представяне обаче същите ефекти са показани графично и чрез площите на съответните правоъгълници. Според възприетия ред площта $S_{HGJI} = AB \times HI = 10 \times 1.2 = 12$ см² е за неструктурния ефект Δp_p , $S_{DCFE} = AB \times DE = 10 \times 0.675 = 6.75$ см² е за структурния ефект Δp_s , а площта $S_{EFGH} = AB \cdot EH = 10 \times 0.525 = 5.25$ см² е за съвместния резултат Δp_{ps} . Няма значение редът на отделните ефекти, но тъй като най-напред се измерва Δp_p , подходящо е той да бъде на фигурата най-отгоре. Тъй като всеки един от трите ефекта се получава като алгебрична сума от прирасти и намаления на отрасловите компоненти на $\bar{p}_0$, от визуална гледна точка е за предпочитане те да се представят чрез площи.

Разгледаните четири възможни случая на промени на производителността на труда и на относителния дял на заетите могат да се обобщят в единна методика. Според нея изменението на две претеглени средни равнища за производителността на труда по отрасли през два сравнявани периода (базисен и отчетен) може да се представи като алгебрична сума от три независими ефекта.

1. Нетен (чист) коефициентен ефект Δp_p , който е неструктурен, защото се дължи само на промените на отрасловите коефициенти на производителността. Той се определя по формулата:

$$\Delta p_p = \sum_{i=1}^n (p_{i1} - p_{i0}) f_{ij} = \sum_{i=1}^n \Delta p_i f_{ij},$$